

Специално за сайта **Държавна сигурност.com** министърът на външните работи **Николай Младенов** отговори на актуални въпроси, свързани с мерките на Министерството на външните работи и на правителството, предприети за преустановяване на присъствието на сътрудниците на бившата Държавна сигурност в българската дипломация.

Проблемът се превърна в политически през декември 2010 г., когато комисията по досиетата огласи списък с агентите сред посланиците и генералните консули, който показва, че близо 50 процента от тях са били свързани с бившите комунистически тайни служби.

[Правителството на Бойко Борисов прие решение за отзоваване на 35-те действащи посланици](#) и на 23 декември 2010 г. изпрати искане до президента Георги Първанов за подписване на укази за това. До момента държавният глава не е дал официален отговор и по този начин блокира процеса.

Интервюто с министър Младенов е взето преди обявяване на [решението на комисията](#) по досиетата от сряда за присъствието на сътрудници на ДС на ръководни постове в МВНР и това е причината той да не коментира този въпрос.

Г-н Младенов, не се осъществи очаквания диалог с президента Георги Първанов за казуса с посланиците, осветени като сътрудници на бившата Държавна сигурност. Каква е причината за липсата на диалог?

- Аз не искам да влизам в разговори с президента по този въпрос. Основната причина за това е, че ситуацията е пределно ясна – проверката на Комисията по досиетата показва такъв огромен брой хора с минало от репресивните служби на комунизма на възлови постове в дипломацията, че това на практика блокира външната ни политика.

Да вляза в „разговор” с президента означава да се впусна в преговори и пазарлъци с конкретни имена, което не искам. Не искам, защото това няма да реши проблема на България, която вече има петното на ДС-дипломация.

За да го изчистим, ние имаме нужда от много ясно и радикално решение, което да показва, че съвременна България няма нищо общо с това и че имаме силите, морала и желанието да приключим с този тъмен период – и то по начин, който не допуска рецидиви в бъдеще. [:](#)

Има и втора причина, заради която не искам да влизам в този „разговор” с Първанов, и тя е, защото подобно нещо би означавало да започна да давам морални оценки на хората в тези списъци, а аз нямам такова желание и намерение.

Президентът беше запитан при неотдавнашното си официално посещение във Виена кога ще отзове посланиците от немски журналист ([кореспондент на ZDF, която излъчи репортаж по темата](#)

). Георги Първанов отговори, че в страните на ЕС, в които ходи, чува все хубави неща за работата на посланиците, макар че след обявяването на агентите в дипломацията през декември 2010 той не е пътувал официално в чужбина освен в Австрия и не стана ясно в кои точно страни е чул тези добри отзиви. Бихте ли казал ви какви отзиви чувате и получавате след скандала? Какви са коментарите на представители на ЕС, САЩ, НАТО и на други засегнати страни, с които сте се срещал?

- Проблемът на хората с досиета е, че те имат обвързаности, които бяха скрити толкова

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 17 Март 2011 18:39

много години. В този смисъл техните професионални качества нямат общо. Един човек може да е добър дипломат, но когато загуби доверието на отсрещната страна и то по такъв драстичен начин, той не може да изпълнява функциите си. Ще ви дам един пример с наш посланик в европейска страна, който е с агентурно минало. След обявяването му вратите там не просто са затворени за него, той не е може да отиде дори на неформалните събирания на дипломатите от ЕС.

И в този смисъл – да, имаше чужди министри, които дойдоха и директно ме попитаха какво ще правим с нашия посланик в тяхната държава. Други само повдигат вежди при вида на съответния наш представител. Всеки знае с какво се занимаваха службите на комунистическата държава и ние сами лесно можем да преценим дали това поражда проблем с доверието към тези хора – както от наша страна, така и на страна на партньорите ни в чужбина. Затова и повечето страни от Централна и Източна Европа отдавна приключиха с темата.

Още един въпрос, който е свързан с позицията на президента. Неотдавна той обяви, че чете досиетата на посланиците и в тях не намира нищо нередно. Само за един човек тази негова констатация не важала. Сайтът Държавна сигурност.com също чете и публикува досиетата на посланици-агенти и за разлика от президента открива доста нелицеприятни факти. Като този, че някои от посланиците са шпионирани като агенти на ДС днешни съюзници на България от ЕС и САЩ в страните, които са изпратени от тройната коалиция и президента да представляват България днес. Такъв е примерът [с посланика в Берлин Иво Петров, който през 80-те години е шпионирал НАТО, МВНР на ФРГ и САЩ в Бон](#). Неговите донесения са изпращани на най-високо ниво – на тогавашния министър на вътрешните работи ген. Димитър Стоянов и на полк. Борис Батраев, първи зам.-ръководител на представителството на КГБ в НРБ през 80-те години.

Постоянният представител и посланик в Ню Йорк Райко Райчев пък е вършил разузнавателна дейност като агент на ДС в САЩ. Смятате ли, че тези страни ще бъдат достатъчно търпеливи към подобен, бих го определи доста нагъл подход, на предходните управляващи? Това ли трябва е отношението на България към тези съюзници? Мислил ли сте, че при някой от тези фрапиращи случаи може да се стигне до обявяване на български посланик за персона нон грата?

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 17 Март 2011 18:39

- България сама взе решение да влезе в НАТО и ЕС, а нямаше Червена армия на нашите граници, която да ни притиска, както беше в миналото. Това беше самостоятелно решение на нашето общество и трудният път, който извървахме, за да постигнем целта, доказва, че то е било искрено. То беше на базата на това, че вярваме в едни и същи принципи и ценности. Аз се надявам, че няма да се стигне до специални мерки към тези посланици, защото не трябва да забравяме, че те представляват на първо място България и българските институции, а не просто себе си.

Има решение на Народното събрание, което призовава за завръщането на посланиците с агентурно минало, което беше прието с огромно мнозинство, има и социологически изследвания, които също показват, че България не е ДС. Затова ще повторя, че трябва да дадем достатъчно ясен сигнал, че българското общество няма нищо общо с това петно.

Смятате ли изобщо, че президентът, който също беше осветен като секретен сътрудник на Първо главно управление на Държавна сигурност не е в конфликт на интереси и има морално право да преглежда досиетата на посланиците и да определя за обществото кое е редно и кое не?

- Не искам да давам морални квалификации или да издавам присъди. За мен е ясно обаче, че имаше много хора, които заради личните си работни дела 20 години се опитваха да стопират този процес на изясняване на истината. И точно защото това не беше решено по-рано, ние днес сме принудени да търсим такова решение, с което да приключим този въпрос.

Ако тези зависимости и канали не бяха крити и пазени, за да бъдат използвани, всичко това можеше отдавна да бъде решено. Сигурен съм, че това щеше да улесни и живота на много хора, които са имали връзки с тези служби, и за това носят отговорност точно тези хора, което 20 години стопираха процеса. Сега просто ще трябва изпием горчивата чаша до дъно.

Вие заявихте твърдото си намерение тази практика да бъде преустановена. Докъде стигна проблема?

- Това, което ни позволяват действащите закони, го правим. В процедура сме на връщане на генерални консули и временно управляващи. Въведохме – за първи път в историята на Външно министерство – конкурс за генерални консули; въобще смятаме конкурсното начало да стане практика за възможно най-широк кръг от длъжности. А междувременно финализираме и промени в Закона за дипломатическата служба, за да може тези правила да са устойчиви.

Но при всичко това нека да е ясно, че аз нямам намерение да изпращам за посланици хора, чиято принадлежност към репресивните комунистически служби беше обявена от Комисията по досиета.

Имате ли яснота как ще бъде разрешен проблемът при отказ на президента да подпише укази за посланиците?

- В най-скоро време ще предлага на президента имена на хора, които да заемат тези постове. Те ще са доказани професионалисти, които имат способностите да представят България добре и да правят смислена политика, от която имаме нужда. На това ще се основава моят избор и подход, не знам той как ще реагира.

Какво е предприето по отношение на консулите, за които не се изисква указ на кабинета?

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 17 Март 2011 18:39

- Вече имаме график, по който те се връщат. Дали сме им разумен срок да организират прибирането си.

Използва ли МВНР възможността за предварителна проверка по закона за досиетата при назначаването на дипломатически служители?

- Мисля, че след стана ясно, че огромна част от посланиците са с досиета, вече имаме много ясен консенсус за това, че е нужна промяна. Затова всеки от кандидатите в конкурса за генерални консули е дал съгласието си да бъде проверен в комисията и онези от тях, които са допуснати до интервю, са подадени за предварителна проверка.